

คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

สมพร แพร่ม้วน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา ตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสิงห์บุรี เสนอโดย นายสมพร แพร่ม้วน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 20 เดือน มกราคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กวี ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำราญ พงษ์ไธมาส)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร. วินัย ดิษฐรงค์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. กวี ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำราญ พงษ์โอภาส
ชื่อนักศึกษา	สมพร แพร่ม้วน
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี และ 2) เปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิ การศึกษา อายุราชการ และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 332 คน ปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่า ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล ด้านความเป็นผู้รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ ด้านความเป็นผู้รู้จักตน และด้านความเป็นผู้รู้หลักและรู้จักเหตุ

2. การเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการรับรู้คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา

และครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และอายุราชการ แตกต่างกัน มีการรับรู้คุณธรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title The Morality of School Administrators from the Empirical Perception of School Administrators and Teachers, Sing Buri Educational Service Area Office.

Thesis Advisors Assoc. Prof. Dr. Kawee Siripokhapirom
Asst. Prof. Samran Pong-opas

Name Sompon Praemuan

Concentration Educational Administration

Academic Year 2008

ABSTRACT

This research aims to 1) study the morality of school administrators from the empirical perception of school administrators and teachers, Sing Buri Educational Service Area Office, 2) compare the morality of school administrators from the empirical perception of school administrators and teachers, Sing Buri Educational Service Area Office. The school administrators were classified by position, sex, education level, years of work experience, and school size. The research instruments were questionnaires approved by experts with a reliable value of 0.96. Percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test, one-way ANOVA, and Scheffe's method were used to analyze the data.

The results were as follows:

1) The morality of school administrators from the empirical perception of school administrators and teachers, Sing Buri Educational Service Area Office was overall rated at high level. Each aspect was also rated at high level. The average scores were respectively ranked from the highest to the lowest: knowing community, knowing time, knowing people, knowing purposes and outcomes, being content, knowing oneself, and knowing principles and causes.

2) The comparison of the morality of school administrators from the empirical perception of school administrators and teachers, Sing Buri Educational Service Area Office had statistically significant difference at level .05. Classified by school size, the school administrators had statistically significant different empirical perception at level .05. However, the school administrators and teachers, with different position, sex, education level, and years of work experience, had no difference in the perception of morality of school administrators.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาคุณธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา คามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสิงห์บุรี วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์
ดร.กวี ศิริโภคากิรมย์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สำราญ พงษ์โอภาส กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอ ช่วยเหลือ
ให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้
และประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เสน่ห์ สุขเคหา รองศาสตราจารย์ดร.กวี ศิริโภคากิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุรพล พุ่มคำ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวริย์ ศิริโภคากิรมย์ ดร. ธนศักดิ์ จิตวิรัต และดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ที่ได้
กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์
ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาจนจบหลักสูตร

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สยงกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เสน่ห์ สุขเคหา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร นายสุวรรณชัย ทองคำ นายประสาธน์ คำนสกุลเจริญ ที่กรุณา
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สิงห์บุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณครอบครัว“แพรม้วน”
ทุกคนที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตา แก่คุณมิตา มารดา และขอน้อมแทนคุณบูรพาจารย์และผู้
มีพระคุณทุกท่าน

สมพร แพรม้วน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การรับรู้เชิงประจักษ์.....	10
ความหมายของการรับรู้เชิงประจักษ์.....	10
ความสำคัญของการรับรู้เชิงประจักษ์.....	11
ผู้บริหารสถานศึกษา.....	12
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	12
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	14
คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา.....	18
ความหมายของคุณธรรม.....	18
ความสำคัญของคุณธรรม.....	19
คุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.....	21
คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปริสธรรม 7.....	28
ความเป็นผู้รู้หลักและรู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา).....	28
ความเป็นผู้รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล (อัครัญญตา).....	30
ความเป็นผู้รู้จักตน (อัครัญญตา).....	31
ความเป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตถัญญตา).....	33
ความเป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญตา).....	35
ความเป็นผู้รู้จักชุมชน (ปริสัญญตา).....	37
ความเป็นผู้รู้จักบุคคล (บุคคลัญญตา).....	39

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
สมมติฐานการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87

	หน้า
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	102
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือ.....	104
ภาคผนวก ง คำดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	110
ภาคผนวก จ หนังสือขออนุญาตทดลองใช้ (try out) เครื่องมือในการ ทำวิทยานิพนธ์.....	114
ภาคผนวก ฉ หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์....	116
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	118

สารบัญญัตินำ

		หน้า
ตาราง 1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตามขนาดของโรงเรียน.....	50
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ตาราง 3	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้หลักและรู้จักเหตุ.....	60
ตาราง 4	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้มีความมุ่งมั่นและรู้จักผล.....	61
ตาราง 5	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้รู้จักตน.....	62
ตาราง 6	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ.....	63
ตาราง 7	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล.....	64
ตาราง 8	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน.....	65
ตาราง 9	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล.....	66
ตาราง 10	คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิงประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม.....	67

	หน้า
ตาราง 20 การเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้เชิง ประจักษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ภาพรวม เป็นรายคู่ด้วย วิธีการของเซฟเฟ.....	75

สงวนลิขสิทธิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี